MIELIPIDE

Aimo annos kohti poliisivaltiota otetaan vain siksi, että joidenkin ihmisten päähänpinttymät ovat julkisuudessa muuttuneet tosiasioiksi. **PROFESSORI MATTI VIREN, TURUN YLIOPISTO**

LUKIJALTA

MTK:n järjestöuudistuksella on jo kiire

Metsänomistajaorganisaatiosta irtautuneen Päijänteen metsänhoitoyhdistyksen puheenjohtaja vaati (MT 8.11) MTK:n järjestöuudistuksen lykkäystä.

Kirjoittaja tuntuu ymmärtävän uudistuksen tärkeyden ja kannattaa suunniteltua kaksiportaista järjestelmää, mutta kritisoi kustannuksia ja asian valmistelua.

Valmistelun suhteen on ymmärrettävää, ettei Päijänne jo vuosia sitten järjestöstä irtautuneena metsänhoitoyhdistyksenä ole voinut olla mukana työryhmävalmistelussa.

Kustannusten osalta suunnitellut MTK-jäsenyyden kustannukset tulevat vastaamaan suunniteltua äänivaltaa, eli neljännestä MTK:n valtuuskuntapaikoista, ja kuten Hatakka itsekin toteaa, kustannuksia ei haluta tästä kasvattaa. Ei taida lisävalmistelua vaatimalla äänivaltakaan lisääntyä.

Uusi metsänhoitoyhdistyslaki astuu voimaan jo reilun vuoden päästä. Siksi uuden metsänhoitoyhdistyksen jäsentuotteen valmistelulla on kova kiire.

Hatakan vaatimus uudistuksen uudelleen valmistelusta on tämän vuoksi suorastaan vaarallinen.

Olemme yhdessä halunneet kaksiportaisen edunvalvontamallin, jossa yhdistykset pääsevät suoraan vaikuttamaan. Metsävaltuuskunta säilyy ja siitä on tulossa metsänhoitoyhdistysten suora foorumi järjestöön.

On totta, että toimintamallissa on vielä asioita, joihin myös MHY Savotta haluaa vaikuttaa ja varmistaa, ennen kuin se on valmis tekemään päätöksen jäsenyyden hakemisesta MTK:hon.

Sääntöjen ensimmäisen käsittelyn jälkeen haluamme päästä keskustelemaan tarkemmin muun muassa viestinnästä, jäsenrekisteristä ja alueellisen edunvalvonnan painopisteistä.

Toivottavasti Päijänteen metsänhoitoyhdistyksen 7 000 jäsentä saadaan nyt mukaan yhteiseen rintamaan vahvistamaan kaikkien metsänomistajien edunvalvontaa.

Järjestöön on kuitenkin helpompi vaikuttaa sisältä kuin ulkoa.

Pentti Kainulainen
puheenjohtaja
MHY Savotta

Mitä Ville Niinistö mahtoi tarkoittaa?

Ministeri Niinistön kolumnista (6.11. MT) ei minulle selvinnyt, mistä on kysymys, kun puhutaan kylien puolesta.

Olen yli 35 vuotta asunut paikalla, joka on ollut kylä noin 1300-luvun alusta lähtien. Tie, joka kylämme halki kulkee on myös ikivanha, täällä asuneiden ihmisten itse rakentama.

Yhteiskunta on tosin rakentanut noin sata vuotta sitten tänne koulun, muu infrastruktuuri täällä sitten onkin kyläläisten itse rakentamaa.

Mutta koska koulu on lakkautettu noin 50 vuotta sitten ja tiepalvelut ovat mitä ovat, asumme haja-asutusalueella.

Emme ole kiinnostuneita kaavoituksesta, vaan oikeudesta asua meidän edelleen Kestrikin kyläksi kutsumallamme alueelle. Ongelmana on se, että haja-asutusalueille rakentaminen on käytännössä lähes mahdoton prosessi lupineen, joissa kaikin Suomen ja EU:n mahdollistamin keinoin rakentamista, jopa vanhojen asuinrakennusten peruskorjauksia viivytetään ja vaikeutetaan.

Siinä toimessa vihreät ovat päällepäsmäreinä. Palvelut ovat ajat sitten kaikonneet kylältä, etäisimmät tuvat muuttuneet vapaa-ajan asunnoiksi, joten kukaan ei odotakaan koulukuljetusta tai lääkäripalvelua kotinurkalle.

Mutta kun myrsky katkoo puut tielle tai kinokset teitä tukkimaan, ei täällä ole aikaa odotella auraajia ja raivaajia ehtoopuoleen. Itse täällä infra hoidetaan, niin kuin ennenkin, myös valtion tiet.

Entisen kuntamme toisella laidalla on Teijon teollisuustaajama, joka ilahduttavaa kyllä on Fiskarsin tavoin saanut uusia yrittäjiä. Sen ainoaa koulua ollaan kaupunkimme toimesta lakkauttamassa, ja jo Perniön kunnan aikana kaavoitetut tontit ovat suurelta osin myymättä. Että se esimerkistä.

Asun 200 vuotta vanhassa talossa, mielestäni lyhyen matkan päässä kaipaamistani palveluista. Miksi ei tätä iloa suoda muillekin maaseutua rakastaville ihmisille, jotka ovat sukupolvesta toiseen osanneet maalla elää ja asua yhteiskunnan apua enemmälti ruikuttamatta?

Täältä on päästy kouluun ja yliopistoihin asti monta sataa vuotta. Nyt asuminen täällä alkaa olla ylivoimaista muille kuin jo olemassa ja kunnossa olevien asuntojen omistajille ja mahdollisille perillisille,kun rakentaminen kaava-alueen ulkopuolelle on lähes mahdotonta.

Missä nämä ”kestävän kehityksen ja hyvän elämän” kylät saisivat olla, joiden puolesta Ville Niinistö kirjoittaa, vain rajatulla kaava-alueellako? Tätäkö on vihreä vapaus?

Kirsti Leikkonen
Perniö

Harmaasta taloudesta on tullut uskon asia

Joskus ihmettelin, miten oli mahdollista, että vielä muutama vuosisata sitten Suomessa puolitoista sataa ihmistä tuomittiin kuolemaan noituudesta. Kaikille täysijärkisille pitäisi olla selvää, että sen paremmin noituutta kuin noitia ei ole.

Mutta selitys on kai siinä, että kun yhteiskunnan valtaa psykoosi, hulluus tarttuu ihmisestä toiseen. Tällaisessa maailmassa järjen äänen esittäminen on vaarallista; paras tapa turvata henkiriepunsa on löytää ympäriltään yhä uusia noitia.

Kun seuraa keskustelua harmaasta taloudesta, tuntuu, että on kyse samanlaisesta ilmiöstä. Ongelmasta uutisoidaan aivan kuin kyse olisi jostain vaarallisesta kulkutaudista, ja yhä uusia ja entistä suurempia numeroita harmaan talouden koosta heitetään ilmaan.

Poliitikkojen puhdistusriitteihin kuuluvat harmaan talouden vastaiset lausunnot: tiukan lain ja järjestyksen edustajana voi olla vain esittämällä entistä suurempia arvioita ja paheksumalla niitä, jotka rohkenevat epäillä kaikkien hurjimpia lukuja.

Mutta mistä valtavat harmaan talouden luvut oikein tulevat? Eihän meillä ole yhtään tutkimusta, jossa tieteellisen kompetenssin osaavat tutkijat olisivat selvittäneet asiaa, saati päätyneet tällaisiin arvioihin.

Julkisuudessa on paljon huomiota saanut itävaltalainen professori Erich Schneider, jonka on arvioinut, että Suomessa harmaa talous on jopa 18,4 prosenttia bruttokansantuotteesta. Median kotimaiseksi asiantuntijaksi tituleeraama Markku Hirvonen on puolestaan väittänyt, että kyseinen luku ”vain” seitsemän prosenttia.

Mutta siinä onkin lähes kaikki ”näyttö”.

On selvää, että ainakin Schneiderin esittämät luvut ovat yksinkertaisesti järjettömiä. Miten voi Suomessa, jossa julkisen sektorin kautta kulkee 56 prosenttia rahavirroista, olla 18,4 prosenttia harmaata. Yksityisen sektorin pitäisi olla melkein puoliksi harmaata.

Merkillistä on se, että Tilastokeskuksen arviot, joissa harmaan talouden määräksi arvioitiin 1,5 prosenttia bruttokansatuotteesta, eivät ole näkyneet lainkaan julkisuudessa. Kuitenkin voisi kuvitella, että niiden taustalla on paljon enemmän ammattitaitoa kuin muutaman yksittäisen asianharrastajan mielipiteissä.

Kovin vähän näkynyt uutisia siitäkään, että harmaasta taloudesta todellisuudessa saatavat tulot ovat vain kymmenen miljoonan, ei 400 miljoonan euron luokkaa.

Harmaan talouden vastainen ristiretki ei suinkaan ole harmiton poliittinen hanke, vaan se on saamassa entistä pelottavampia piirteitä ajatellen markkinoiden toimintaa ja yksilön vapauksia.

Vireillä on hankkeita, joilla pyritään, jos ei nyt kieltämään niin kuitenkin ainakin rajoittamaan käteisen rahan käyttöä.

Omakotirakentajaa vaaditaan ensi kesästä lähtien raportoimaan kaikista rakennusluvan alaisista töistä tiedot verottajalle ja rakennusvalvontaviranomaisille. Ilmeistä on, että omakotirakentajalle tulee jatkossa myös älykortti, jolla voidaan seurata myös työaikoja ja töiden luonnetta.

Pankkisalaisuuteen vaaditaan muutoksia ja niin edelleen.

Aimo annos kohti poliisivaltiota otetaan vain siksi, että joidenkin ihmisten päähänpinttymät ovat julkisuudessa muuttuneet tosiasioiksi ja siksi, että joillekin poliitikoille harmaa talous on tarjonnut oivan pakotien epäonnistuneista vaalilupauksista ja arkipäivän realiteeteista.

Matti Viren
professori
Turun yliopisto

PEKKA FALI

Kirjoittaja kertoo turvetuotannon vesistökuormituksen seurannasta ja laskennasta.

Suomi tarvitsee yhteiskunnallisia yrityksiä

Suomessa virinnyt keskustelu yhteiskunnallisista yrityksistä on tervetullutta tilanteessa, jossa yritykset esiintyvät julkisuudessa pääasiassa irtisanomisten, johdon kohtuuttomien palkkioiden tai veronkiertoepäilyjen johdosta.

Liian vähän puhutaan siitä, että yrityksillä on kykyä ja halua ratkoa yhteisiä ongelmiamme.

Yhteiskunnalliset yritykset haastavat urautuneen käsityksen yritystoiminnasta lyhyen aikavälin voittojen tavoitteluna, jossa silmät ummistetaan yhteiskunnallisilta vaikutuksilta.

Yhteiskunnallisia yrityksiä toimii kaikilla toimialoilla, ja monet niistä ovat juurtuneet paikallisyhteisöönsä; ne työllistävät ja kehittävät palveluita paikallisista lähtökohdista käsin käyttäen voittojaan lähiyhteisönsä hyväksi.

Yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallia noudattavia yrityksiä on tuhansia. Kantriliite esitteli alkuvuodesta Nurmeksessa intensiivistä hoivaa tarvitseville ihmisille lomapalveluita tarjoavan Sosiotaidon.

Sosiotaito, paikallista hoivayrittäjyyttä tukeva HoviKotiryhmä sekä lumijokelainen, asiakkaidensa omistama tuulivoimayhtiö Lumituuli Oy osoittavat, että yritykset voivat huolehtia Suomen pitkän aikavälin menestystekijöistä: ihmisten hyvinvoinnista, työkyvystä sekä luonnonvarojen riittävyydestä.

Lappeenrannan teknillisen yliopiston tutkimushankkeen alustavat tulokset kertovat, että yhteiskunnalliset yritykset löytävät uusia ratkaisuja sekä taloudellisen tuoton hankkimiseen että yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseksi. Yhteiskunnallinen tavoite ei siis tarkoita voiton tavoittelun hylkäämistä.

Yhteiskunnallisten yritysten taloudellinen riskinottokyky on hyvä, samalla kun yrityksen yhteiskunnallinen tavoite ohjaa voimakkaasti sen toimintaa. Ylätason rakenteisiin keskittymisen sijaan moniin ongelmiin voisi löytyä ratkaisu ruohonjuuritason ratkaisuista ja yrittäjähengestä.

Saila Tykkyläinen
kehityspäällikkö
Suomalaisen Työn Liitto
Kaisu Puumalainen
professori
Lappeenrannan teknillinen yliopisto

Laihialaiselle

Tuet kuuluvat kaikille maanviljelijöille.Osaaminen ratkaisee menestyksen. Keskity omaan tekemiseesi niin pärjäät Laihiallakin! **Ei nimimerkkiä**

Kiitos Sveitsi-jutusta

Hyvä juttu Sveitsistä (MT 8.11.). Mukava lukea viljelijöistä muualla. Kiitos monipuolisuudesta, muut lehdet laihduttavat.

Haluan Sveitsiin

Huippupaikka

Vihreillä on tuhannen taalan paikka: Talvivaara, ydinvoima ja Greenpeace-soppa. Luulisi riittävän tekemistä. Vaihtakaa nimi Viherpiipertäjiksi!

Ei nimimerkkiä

Turvetuotannossa on suo- ja vesistökohtaista tarkkailua

Diplomi-insinööri Jaakko Koppinen Multialta esitti päätelmiään esimerkkien voimin turvetuotannon vesistökuormituksen seurannasta ja laskennasta (MT 14.10.).

Saarijärvellä Ahvenlamminsuon, Raatteikonsuon ja Saarekenevan alapuolisesta vesistöä on tarkkailtu vuodesta 1991 lähtien. Vastaavasti Kalmunevan alapuolisesta Suojärvestä ja Ryönänkoskesta vesistötarkkailua on tehty vuodesta 1995 lähtien.

Alueella on siten pitkäjänteisesti seurattu vesistöjen veden laatua.

Ahvenlamminsuo, Raatteikonsuo ja Saarekeneva eivät kuuluneet vuosina 2003–2011 päästötarkkailusoihin, 1990-luvulla kylläkin osana Saarijärven reitin turvetuotantoalueiden yhteistarkkailua. Myöskään Keuruulla sijaitseva Kalmuneva ei ole ollut päästötarkkailusuo.

Päästötarkkailusuot ovat valittuja soita, joiden kuormituslukuja käytetään laajemmin myös muissa turvetuotantosoissa, kun niin kutsutut ominaiskuormitusluvut lasketaan.

Keski-Suomen elykeskus valvovana viranomaisena on hyväksynyt edellä nimettyjen soiden päästötarkkailun ja kuormituslaskennan perustuen ominaiskuormituslukuihin. Päästötarkkailuohjelma tehtiin laajempana kokonaisuutena ohjelmakausille 1999–2004, 2004–2008 ja 2008–2013.

Keuruulla sijaitsevan Kalmunevan turvetuotantoalueen vesistökuormitustarkkailutuloksissa on ollut vaihtelua erilaisesta laskentatavasta johtuen ominaiskuormituslukuihin perustuen tai kyseisellä suolla tehtävien päästömittausten mukaan.

Tarkimman tiedon kuormituksesta saa jatkuvaan virtaamamittaukseen ja ympärivuotiseen näytteenottoon perustuvalla tarkkailulla.

Kalmunevan turvetuotantoalueen aiheuttama kiintoainekuormitus on ollut saviperäisen pohjanmaan vuoksi tavanomaista korkeampi, muun muassa keväällä 2013. Kaivutöiden yhteydessä kiintoainepäästöt kasvavat. Suurempia kaivutöitä Kalmunevalla on tehty talvella 2011 ja 2012 vesienkäsittelykosteikon valmistelutöiden yhteydessä. Myös talvella 2013 tehtiin edelleen maansiirtotöitä.

Kalmunevan kosteikon valmistuttua heinäkuussa 2012 alueella käynnistettiin ympärivuotinen kuormitustarkkailu. Kesällä 2013 kosteikko on toiminut hyvin.

Kalmunevan kuormitus vakiintui kesällä 2013 lähelle metsäojitettujen soiden keskimääräistä tasoa.

Kalmunevalla on turvetuotannossa 56 hehtaaria, joten kuormitus tulee olemaan jatkossa kohtuullisen matala. Kosteikon toimivuus vakiintuu normaalisti 1–3 vuoden kuluttua perustamisesta muun muassa kasvillisuuden kehittymisen myötä.

Vapo noudattaa kaikilla tuotantosoillaan lupaviranomaisten edellyttämiä lupamääräyksiä. Lupaehdot sisältävät määräykset vesienkäsittelyjärjestelmistä, niiden toimivuudesta ja alapuolisten vesien tilaa koskevasta tarkkailusta.

Tarkkailu on viime vuosina lisääntynyt, ja suokohtaista näytteenottoa tehdään lupasoilla jokavuotisesti tai määrävuosina lupamääräysten mukaisesti.

Vuosittain otetaan ja analysoidaan yhteensä yli 10 000 vesinäytettä.

Vapo on sitoutunut rakentamaan kaikille turvetuotannossa oleville tuotantoalueille parhaan käyttökelpoisen vesienkäsittelytekniikan (BAT) mukaiset vesienkäsittelyjärjestelmät vuoden 2014 loppuun mennessä. Julkistamme vuosittain päästö- ja vesistötarkkailuraportit turvetuotantosoittain.

Mika Säynäjäkangas
Vapo Oy
aluejohtaja, Keski-Suomi

VIERASKOLUMNI

Kiitollisuudenaiheet vähenevät

Japanilaiset ostivat 51 prosenttia peliyhtiö Supercellista 1,1 miljardilla eurolla.

Supercellin perustajien mietteitä Suomen antamista mahdollisuuksista oli sykähdyttävää lukea. Kiitollisina saamistaan lähtökohdista he ovat valmiita maksamaan verot myös jatkossa Suomeen; kaupan ehtona oli pääkonttorin säilyminen täällä.

Rahoillaan perustajat haluavat edistää suomalaisten yritysten kehittymistä. Supercellia kantaa intohimo ja rohkeus. Taloudellinen menestys on tullut sivutuotteena.

Supercellin nuoret miehet puhuvat virkistävästi. Poissa ovat päälleliimatut fraasit kukoistuksen käsikirjoituksista, hyvistä kehistä, ketteryydestä ja fantastisista uudistuksista. Viesti on selkeä: jos turvataan menestyksen edellytykset, menestystä tulee.

Suomessa on tällä hetkellä ainakin kaksi todellisuutta. Ylätasolla sommitellaan innovaatiokeskittymiä ja ekosysteemejä sekä kaivataan innostusta ja vastuun kantamista. Toinen todellisuus on kansalaisten arjen taso; siellä pitäisi uusien sankaritarinoiden syntyä. Kahden todellisuuden välillä ei ole yhtymäkohtia, ne ovat erillisiä.

Ylätason ponnettomat fraasit ovat kansalaisten korvissa kärpästen surinaa. Niitä on esimerkiksi valtioneuvoston tuore tulevaisuusselonteko tulvillaan. Siinä Suomea hahmotetaan Etelä-Suomesta käsin kykenemättä näkemään tai haluamatta ottaa huomioon maamme maantieteellistä vaihtelua ja paikallisyhteisöjen moninaisuutta.

Maaseutu näyttäytyy raportissa muualta hyödynnettävänä resurssialueena, luonnonvarojen säiliönä. Näkemys verhotaan sievistelevään puheeseen vihreästä kasvusta. Rivien välistä välittyy viesti maaseudun asukkaille: vastuunkantoa on oman kotiseutunsa autioitumisen hyväksyminen.

Kansalaisten elämää kärventää epävarmuus. Sekavasti toisiinsa kytkeytymättömät hallintouudistukset aiheuttavat ennalta arvaamattomia arjen muutoksia.

Asuinpaikka alkaa yhä enemmän sanella hyvän elämän ehdot: paikallisuuden rakenteet hapertuvat. Etenkin maaseudun asukkaat alkavat olla yhä enemmän toistensa varassa: kunta ja valtio ovat muuttaneet tai muuttamassa keskuksiin.

Kaikkialle ei kuitenkaan riitä osaavia ja omaehtoisesti palveluja organisoivia kansalaisia. Kaikkialle ei riitä sinnikkäitä sissejä, jotka osaavat estää vielä elinvoimaisen kyläkoulun lakkauttamisen. Todennäköisyys Supercellin kaltaisten yritysten syntymiselle on pienenemässä.

Keskuskaupunkeja ympäröivät vitkuttelevat maaseutukunnat voidaan pakottaa erityiseen kuntajakoselvitykseen. Hajautuneen yhteiskuntarakenteen ja paikallisyhteisöjen tarpeita kunnioittava selvittäjä ei ole ykkösvaihtoehto erityisen kuntajakoselvityksen toteuttajaksi. Hän saattaisi päätyä ainoan totuuden vastaiseen näkemykseen, hän ei ehkä suosittelisikaan kuntaliitosta.

Pahimmillaan selvittäjä ehdottaisi Ruotsin maakäräjämallin soveltamista Suomeen: suuri osa vaativista sosiaali- ja terveyspalveluista organisoitaisiin uuden vuosituhannen maakunnissa, joilla olisi vaaleilla valitut päättäjät ja veronkanto-oikeus.

Maakuntien Suomessa olisi mahdollisuus puntaroida kansalaislähtöisesti keskittämisen ja hajauttamisen suhdetta. Kuntien tehtävät vähenisivät ja suurkuntiin ei olisi tarvetta.

Tällaista pullon henkeä ei haluta vapauttaa. Ainostaan luotettavat suurkuntaideologian edistäjät voivat päästä valtiovallan nimeämiksi kuntaliitosselvittäjiksi. Mukaan pakotettavien kuntien näkökulmasta tällainen asetelma on tietenkin nöyryyttävä ja järjetön.

On syntymässä yhteiskunta, jolle on yhä vaikeampi olla kiitollinen.

HANNU KATAJAMÄKI
on Vaasan yliopiston aluetieteen professori.

hannu.katajamaki@uva.fi

VERKOSSA SANOTTUA

Muovipussit pannaan vaan

Harvoin irtoaa MT:n lukijoilta yhtä selvää kannatusta EU:n uusille lakialoitteille kuin viime viikolla. MT uutisoi komission haluavan torpata muovipussien käytön.

”Oppiipahan ottamaan kangaskassin mukaan! Toki myönnän että itsekin unohdan joskus kassin kotiin, silloin tulee ostettua helposti se muovikassi, joka jatkaa elämäänsä roskapussina. Mutta jos kassi on unohtunut niin arvioin ensin, saanko tavarat kannettua käsissä, jos saan, jätän pussin ostamatta (tai otan pari pientä hedelmäpussia)”, kommentoi verkossa Tiinu.

Kauppakassi huomautti: ”Maidonhinnasta kiukutaan... oletteko koskaan katsoneet muovipussin hintaa? Se vain automaattisesti otetaan ja roskiinhan se menee. Toivottavasti kielletään ja tilalle maatuvat / kangaskassit.”

”Laadukkaat paperipussit käyttöön: Puulle kysyntää ja metsäteollisuudelle töitä!”, kannusti myös nimimerkki Oikein!.

”On outoa, että näillä suomalaisia köyhemmillä eurooppalaisilla on varaa tälläiseen muovikassimäärään vuositasolla. Kiintoisaa olisi myös tietää, mikä vaikutus roskapussirullien myynnille seuraa siitä, että kaupasta ei saisi ostaa enää muovikasseja ostoksia varten”, pohdiskeli Maajaana.

Toivottavasti ei johda toimenpiteisiin Suomessa. Joskus kun kangaskauppakassi jää kotiin ja joutuu muovikassin ostamaan, niin hyötykäyttöönhän se menee roskapussina, toppuutteli kuitenkin täyskieltoa VPH.

Uutinen HK Scanin heikentyneestä tuloksesta otettiin verkossa vastaan kriittisesti.

”Mitenkähän mahtaa olla tuottajien ostovoima? Odottelen edelleen suoritusta ”varastetuista” sikalan tuotoista”, kommentoi Saama Puolella.

”Lopetin HK:n tuotteiden ostamisen, koska he käyttävät gm-soijalla syötettyjä eläimiä. Oliskos joku muukin tehnyt niin? Enkä ole vihreä”, totesi Mika.

Metsäpalveluja verkossa markkinoivat yritykset katsovat, että tiukka tietosuoja merkitsee julkisin varoin kerätyn tiedon haaskuuta, uutisoitiin torstaina.

Nimimerkki Metsänomistaja kommentoi, että hänen metsäänsä koskevat tiedot on viety tietokantoihin pakon voimalla.

”En ole koskaan asiaa sallinut eikä lupaani tallentamisille ole kyselty. En salli jatkossakaan omien tietojeni jakamista missään. Osaan itse harkita kenelle tietoja metsistäni jaan. Itse olen tehnyt ja teen metsäkaupat tarvittaessa.”

KAIJALEENA RUNSTEN
www.maaseuduntulevaisuus.fi

» Jää useita tuhansia euroja suunnitellusta tulematta, mutta menojen eräpäivät pysyvät. Viljelijät osaavat laskea ja pitää aikatauluista kiinni, entä hallinto?«

SIRKKU